

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 646. Quæ sint causæ legitimæ exhæredationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

nota propriae testamenti. §. 3. *Inst. l. 7. c. de codicill. l. 14. de testam.* Lauterb. l. c. §. 4. Muller. l. c. Unde etiam non valet exhereditatio facta in divisione bonorum à parentibus inter liberos. Lauterb. l. c. cum Strýck. *tr. de cautel. testam. c. 19. §. 13.* & quidem ut exhereditatio legitime & rite facta sit, requiri, ut sit facta in testamento solenniter facto, & omnibus numeris absoluta, ait Muller. l. c. juxta §. 34. *Inst. de Legat.*

6. Dicitur sextò: *verbis expressis*: quò spectat, ut fiat verbis dispositivis, nominando filios singulos nomine proprio & cognomine, quos exclusos ab hereditate cupit, juxta *pr. & §. 5. Inst. de exhered.* Muller. l. c. nisi tamen unicus sit filius vel filia; hunc enim suo nomine vocare necesse non est; sed sufficit dicere: filius meus exheres esto. §. 1. *Inst. eod.* & per hoc potissimum differt exhereditatio à præteritione; quæ est pura oppressio heredum ab intestato venientium. *L. 1. c. de lib. & posth.* & hæc præteritione quasi tacita exheredatione sine expressa exheredatione testamentum nullum est quò ad institutionem; cum exhereditatio non minus quam institutio sit caput & fundamentum testamenti. *L. inter darentia de liber. & posth. Vaq. de success. l. 2. §. 14. n. 142.*

7. Dicitur septimò: *ex legitima causa*: si enim facta exhereditatio sine illa causa, vel cum aliquali quidem causa, non tamen legitima & sufficiente, iniqua & nulla est, testamentumque ipsum nullum erit quò ad institutionem juxta *Novell. 115. c. 3. in pr. & fin. & Auth. ex causa. c. de liber. præterit.* dum autem cit. *Novell.* dicitur testamentum evacuari, everti, rescindi, id intelligendum, non per querelam inofficiosi testamenti; sed ipso jure. *Arg. L. ult. c. de liberor. præterit.* dum ibi *vers. sancimus.* Dicitur ipso jure everti. Muller. l. c. lit. n. cum Bachov. *ad pr. inst. de inoff. testam. num. 5.* contrarium tamen sentientibus *Treutl. vol. 1. d. 11. r. 1. lit. h. Fachin. l. 4. controuv. c. 9. Zoës. ad ff. de liber. & posth. n. 1. & seq.*

8. Dicitur octavò: *causa expressa in testamento*: intellige, specificè & nominatim juxta *cit. novell.* & quòd nisi factum, idem est quòd ad effectum; ac si nulla vel illegitima causa allegata, quemadmodum, sicut in eo, num tale testamentum, in quò causam non expressa, vel non expressa specificè, sit nullum ipso jure; an stricto jure valeat, & solum rescindendum per querelam (quæ intra quinquennium proponi debet, dum alias, si nullum ipso jure, agi possit per 30. annos, ut Muller. l. c. cum Viglio. *ad pr. inst. de inoff. testam. num. 4.*) contravertunt AA. ita quoque contravertunt, num tale testamentum nullum quò ad institutionem, subsistat tamen, & everti nequeat quò ad legata & fideicommissa; an vero corruat quoque quò ad hæc. Posterius tenent *Vaq. de success. progres. §. 14. num. 125. Fränzk. exercit. 6. q. 3. Cujac. in l. 17. ff. de injust. rupt. & irrit. testam. & in l. 4. ff. de liber. & posth. inst. Treutl. vol. 1. d. 13. r. 7. lit. c. & alii apud Muller. l. c.* Prius, nempe sustineri & conservari illud quò ad legata, non quidem ex juris antiqui dispositione; sed ex speciali beneficio legis scilicet *cit. Novell. 115. & Auth. ex causa tenent Paris. l. 2. cons. 60. num. 36.* qui testatur de communi. *Clar. §. testam. q. 52. num. 1. Fachin. l. 4. controuv. 10. & l. 6. c. 77. Arumæ. exercit. 10. r. 2. Donell. ad cit. Auth. a num. 7. Humm. var. resol. 2. tr. 5. q. 12. & 13.* & alii, quos citat & sequitur Muller. l. c. ex ea etiam ratione quam affert *Clar.* quòd cum injuria facta filio exheredato sit, tantum quò ad institutionem;

R. P. *Leur. Jur. Can. Lib. III.*

valde rationabile sit, ut in ea tantum parte annulletur testamentum, in qua peccatum. Non obstant huic sententiæ, quòd nemo ex parte testatus, & ex parte intestatus decedere possit, cum id verum in casu, dum ab initio ita testatur de parte tantum bonorum, & sic decedit; non verò, dum ab initio testatus est de omnibus bonis, & ex post testamento pronunciat nullo, testatus pro parte, scilicet quò ad legata, & pro parte, scilicet quò ad institutionem, intestatus decedit, uti id fieri posse constat ex *L. 15. §. fin. ff. de inoff. testam.* Muller. l. c. Porro disposita per. *Auth. ex causa & Novell. 115.* de nullitate testamenti quò ad institutiones ratione præteritionis non expressa illius causam locum habent, non tantum in præteritione facta de filio per matrem aliosque ascendentes per lineam maternam (quæ alias facta cum causa habetur pro exheredatione, ut *Clar. l. c.*) ut volunt aliqui apud eundem; sed etiam in filio à patre præterito; idque non tantum suo, seu in patris potestate constituto, ut communiter omnes, sed & in filio emancipato, ut cum *Bart. & Jalon. in cit. Auth. Clar. l. c.* addita ratione; quòd valde incongruens esset, filium emancipatum esse melioris conditionis quam suum. Item locum habent tamen in filio jam nato scienter à patre præterito, quam in posthumo. *Clar. num. 3.* citatis pluribus aliis. *Secus,* seu locum non habent in filio posthumo ignoranter præterito, ut *Idem num. 4.* citatis aliis contra *Paris. cit. cons. 60. n. 60.*

9. Dicitur denique: *probata*: ut enim sustineatur testamentum & exhereditatio, requiritur causam illius testamento insertam legitime probari. *Arg. cit. Novell. 115. c. 3.* & ubi ea non probatur, semper est locus. *Auth. ex causa.* ut *ibi Bart. num. 9. & Jalon. num. 8. Alex. num. 8. Corn. l. 2. cons. 158. col. 5. lit. 7.* & alii quos citat & sequitur *Clar. num. 6.* item Muller. l. c. lit. d. debetque fieri hæc probatio per hæredem scriptum, in quò correctæ sunt jura antiqua. *L. 28. c. de inoff. testam.* vi quorum exhereditatio incumbat onus probandi suam innocentiam. Muller. l. c. lit. y. eo quòd leges non præsumantur liberos parenti odio fuisse sine magnis & gravibus causis, quibus parens provocatus fuerit ad exheredationem. De cætero ubi exhereditationis causa à testatore omiſsa in testamento, ad eam probandam hæres institutus audiendus non est. Muller. l. c. r. 33. lit. z. Ubi verò ea non inserta testamento, vera quidem est, sed hæres eam probare nequit, filium, etsi conficius sit veritatis, agere posse contra testamentum, tum quia leges solum validam volunt exhereditationem, quando causa probatur; tum etiam quia exhereditatio est pœna; hæc autem non debeat, nisi delictum probetur, affirmat *Molin. apud de Lugo. de 7. & 7. Tom. 2. d. 24. num. 165.* qui tamen ipse ait, quòd si hæres deserat rem juramento filii, hic debeat confiteri, saltem si juridicè interrogetur, præcedente semi-plena probatione, vel iis, quæ alias sufficient in aliis delictis, ut reus teneatur confiteri. Illud hic notandum, conditiones ad liberorum exheredationem requisitas eadem quoque requiri ad exheredationem parentum & ascendentium, ut constat ex *Novell. 115. c. 4. & Novell. 22. c. 47.*

Quæst. 646. Quenam sint cause legitime exhereditationis.

1. **R** Esp. Primò in genere; dum causarum harum tam exhereditationis liberorum 14, quam parentum 8. enumerantur in *cit. Novell. 115. c. 4.* nequaquam mens Imperatoris fuit eas dicto numero

mero circumscribere, ita ut alia similes aut majores excludantur; sed potius eam tanquam generale, sub quibus alia tanquam species continentur, exprimere. quemadmodum sub ea: si quis manus parentibus injecerit: continetur & ea: si filius ab alio patri injici injuriosè passus sit: si ipse patrem pedibus protulerit &c. ita Struv. ad ff. de liber. & posth. hered. instit. lib. 33. Clar. §. testam. q. 41. num. 2. Gomez. var. resol. L. 1. resol. 11. Christian. vol. 4. de eis. Belgic. 19. num. 5. Covar. de testam. c. 16. n. 23. Fachin. L. 6. c. 78. Vasq. de testam. c. 6. §. 3. num. 64. Muller. in stru. l. c. lit. y. citatis plurimis cum communi DD. in Auth. non licet de liberor. præterit. juxta illud L. non possunt ff. de legat. non possunt omnes articuli singulatim aut legibus aut senatus consultis comprehendere; sed cum in aliqua causa sententia eorum manifesta est, is, qui jurisdictioni præest, ad similia procedere & judicare potest. & ne aliàs sequeretur absurdum; dum nimirum daretur liberis amplior materia offendendi parentes; cum multò plures alias ingratitudines & similes aut majores impietates adversus eos committere sine metu exheredationis possent; atque ita cit. Novell. quæ ingratitudines liberorum vindicare intendit, redderet illusoria & inanis. Contrarium nihilominus tenentibus Molin. de f. & f. Tom. 1. tract. 2. d. 170. de Lugo. de f. & f. Tom. 2. d. 24. num. 166. Perez. ad cod. de liberor. præterit. num. 18. innixis illis cit. Novell. 115. c. 3. verbis: nulli liceat ex alia lege ingratitudinis causas opponere, nisi qua in hujus dispositionis serie continentur. quæ tamen verba intelligi posse videntur de causis ingratitudinis levioris, de quo paulò post. quæ præterea ab his objiciuntur, vide soluta apud Muller. l. c. lit. e.

2. Resp. Secundo in specie: causa exheredationis liberorum sunt 14. sequentes. Prima, si quis parentibus manus intulerit, subintelligendo impias, violentas injustè, vel eos percussit, sive pedibus, sive lapide, fuste, ense, aut quavis alia re injuriosè tractaverit, ut Molin. l. c. d. 176. num. 1. Canif. ad c. ult. de donat. num. 5. Muller. ad stru. in ff. de lib. & posth. lib. 33. lit. B. Non tamen sufficiens causa exheredationis videtur; levare manum ad percutiendum patrem; cum Imperator in cit. Novell. utendo verbo intulerit, videatur voluisse excludere conatum, Muller. l. c. Sed neque causa legitima est, si filius pro defensione vitæ suæ ac membrorum patrem injustè & immoderatè castigantem percussit servato modo inculpatæ tutelæ. Covar. ad c. Raynut. h. t. num. 13. Bachov. ad Trentl. vol. 2. d. 32. lib. 6. lit. F. Reiffenst. h. t. num. 484. Muller. l. c. ex ea ratione; quòd quisque fecerit ob tutelam corporis sui, id jure fecisse censetur. L. 2. ff. de f. & f. multòque minus causa est, si pugnans patrem proditorum patriæ vel hosti adhaerentem etiam interfecerit. iidem.

3. Secunda, si filius gravem & inhonestam injuriam parentibus ingesserit. cit. novell. 115. ubi per injuriam. ubi per injuriam intelligitur injuria verbalis, seu contumelia verbis concepta, ut vel sic à præcedente causa, quæ est realis, distinguatur. Clar. l. c. q. 41. num. 3. Muller. l. c. neque enim injuria ponitur hic pro generali causa exheredationis complectente omne genus injuriarum gravium, sed pro speciali. Quid enim aliàs opus fuisset, Imperatorem ponere 14. cum suffecisset ponere hanc unam, & quidem primo loco, subjiciendo dein ei reliquastanquam species generi. Muller. l. c. quænam autem sit gravis injuria verbalis, non ita distinctè explicant AA. Clarus l. c. citans Curtium

Jun. conf. 147. num. 1. Jo-And. in c. fin. de donat. col. penult. in pr. pro exemplo ponit: si quis patrem nominaret proditorum patriæ. Reiffenst. remittit ad Menoch. de arbitris. cas. 263. & Harpr. ad §. fin. Inst. de exhered. liberor. qui etiam num. 23. putat gravitatem non esse metiendam per respectum ad personam patris; cum vel sic vix daretur injuria levis illata patri.

4. Tertia; si quemlibet ex parentibus inclusum esse contingeret, & liberi, qui possunt ab intestato venire, petiti ab eo, & unus ex his noluerit eum recipere in sua fidejussione vel pro persona, vel pro debito, in quantum, qui petitur, probatur esse idoneus: hoc tamen, quod de fidejussione censuimus, ad masculos tantummodo liberos volumus pertinere, &c. verba sunt cit. novell. 115. Etsi autem ibi sermo sit de carcere temporali (cum carcer perpetuus de jure civili ignotus & prohibitus. L. 35. ff. §. l. 6. c. de penis) quia tamen de jure canonico non improbat. c. 3. de penis. in 6. quin & hodie adhuc in quibusdam Imperii locis in usu est, causa hæc procedit tam de carcere perpetuo quam temporali. Muller. l. c. Ut autem locum habeat, ad eam justificandam, necesse est, auxilium à patre peti à filio conscio hujus miserie & petitionis paternæ denegatum fuisse, ut constat ex verbis Novellæ. Perinde autem est ad incurrandam hanc exheredationis causam propter omissam liberationem, sive pater incarcerationis ob as alienum (in quo casu adhuc ex pietate naturali fidejubeat tenetur, etsi exheredationem timere non habeat; quia pater in toto obaratus) sive ob delictum aliamve causam juxta eadem Novell. verba: vel pro persona, vel pro delicto.

5. Quarta; si liberi parentibus in furorem vel dementia lapsis obsequium & curam competentem non præbuerint, à parentibus sanitati restituitis exheredari possunt. cit. Novell. 155. c. 35. §. 12. ubi verò parentes in tali statu dementia decedunt intestati, aut etiam testati, nimirum factò tempore sanitatis testamento, in quo liberi isti, qui postmodum furore corrupti curam non habuerunt, scripti erant hæredes, hæreditas non obstante tali testamento, utpote, quod ex tali causa quò ad institutionem evacuat juxta cit. Novell. §. 11. in fine, non ad Fiscum (quod hic ut Muller. speciale est contra. L. 2. §. 1. l. 13. §. 14. ff. de his qui ut indigni) sed ad externum, qui pietate motus patrem talem propriis sumptibus sustentavit, ejusque ad mortem usque diligentem curam gessit, transmittitur, modò is prius liberis & cognatis, ut parenti suo succurrant, denunciari. Muller. l. c. Reiffenst. h. t. num. 499. Idem est de liberis, qui patrem aliter ægrotum non curant. L. 3. ff. de his qui ut indigni. Cujac. ad novell. 18. part. 1. Stephan. ad Novell. 15. num. 18. & alii, quos citat & sequitur Muller. l. c. qui etiam in specie id dicit de filio, qui patrem peste aliòve morbo contagioso correptum domo ejicit, nec ipse eum procurat, nec aliis eum commendat, nec modo, quo potest, adjuvat. juxta L. 1. §. 3. de latin. libert. toll. Idem cum Franzk. ad ff. de inoff. testam. n. 78. dicit de eo, qui patrem vulneribus confectum in via, vel paludibus immersum deferit; simulque monet, non quamlibet levem desertionem dicendam esse justam exheredationis causam, sed exprimendam in quibus angustiis, an in summa & extrema inopia, an in periculosa aegritudine, an in infirmitate mentis patrem deseruerit.

Quinta: si liberi in criminalibus causis accusaverint parentes de iis, quæ non sunt contra Principem vel Rempublicam, Idem est, si licet accusatio-

nem

mem ipsi non instituerint, sed alium ad accusandum instigaverint, subornaverint, adjuverint pretio, consilio probationibus; quia eadem est ratio. *L. 3. §. 5. de bonor. possess. Covar. ad c. Rayn. de testam. num. 11. Molin. l. c. d. 176. num. 3. Arumæ. disp. feud. 8. th. 14. Franzk. l. c. Muller. l. c.* Item idem est, si ultro & sponte (non ex officio vel necessitate) testimonium dixerint in istiusmodi causis; cum sponte se offerre ad testimonium dicendum in caput alicujus sit quodammodo accusare. juxta *L. 14. ff. de bon. liber. & ita tenent Covar. de testam. c. 16. num. 15. Muller. l. c. cum gl. in c. vendens. de testib. in 6. proceduntque, etiam si crimen patris verum sit. Novell. 115. c. 3.* De cætero nil vetat, quod minus filius agere possit contra patrem, civiliter eum accusando. *Arg. cit. Novell. ex ea etiam ratione, quod, qui jus suum prosequitur, nulli injuriam faciat. L. 15. ff. de R. 7.* Excipiuntur tamen crimina patris, dum sunt contra Principem, intellige, læsæ majestatis humanæ, quin & divinæ, ut apud Muller. Molin. l. c. perduellionis; si enim, dum pater venit ad perdendam patriam, aut consilio, ope, dolo ad prodendam eam, licet filio etiam eum occidere, ut dictum, multo magis licebit eum de criminibus læsæ majestatis & perduellionis accusare.

7. Sexta; si vitæ parentum per venenum aut alio modo insidiari tentaverint; sufficit proinde ad hoc, ut exheredari possint, solus conatus, ut constat ex verbo tentaverint, consistens in præparando veneno aliisque ad nefandum illud parricidii scelus executioni dandum necessariis, etiam effectus, scilicet mors parentum inde non secuta, patefactis patri infidiis, vel eodem venenum sumpto veneno abigente. Licet autem effectu re ipsa non secuto exheredari non possint, ut arguit Reiffenst. ab ipso patre, utpote jam defuncto, adhuc tamen hæc causa non caret effectu suo, nimirum privatione hereditatis, utpote quæ ipso jure tunc inducitur. De cætero hanc causam exheredationis cessare, si filius jam parato veneno, aliisque, peniteat, antequam deprehendatur, vel illud adhibeat, putat apud Reiffenst. Covar. l. c. num. 17.

8. Septima: si delator contra parentes filius exstiterit (in causis civilibus & pecuniariis; de accusatione enim in causis criminalibus criminaliter institutus dictum est paulo ante) & per suam delationem gravia, eos dispendia fecerit sustinere, nimirum in bonis fortunæ; vel etiam famæ; nam de bonis corporis dictum quoque est ante. Quod ipsum etiam procedit, si delatio sit justa & vera, ut Muller. l. c. non verò videtur intelligendum de causis pecuniariis, quæ patri sunt cum ipso filio, dum huic debet, vel damnum in bonis fortunæ intulit. agendo enim contra patrem ad debitum solvendum sibi, vel damnum reficiendum, non videtur ei præberi causa justa exheredationis, etsi inde gravia damna pati cogatur; cum, ut dictum, quivis jus suum prosequendo nulli faciat injuriam; sed dum patri causæ tales sunt cum tertio aliquo, v. g. fisco. quantum autem esse debeat dispendium, ut grave dicatur, Judici arbitrandum relinquunt. *L. 1. §. 2. ff. de jur. de liber.*

9. Octava: si liberi parentem in captivitate hostium detentum non redimant, justè exheredantur vi. cit. *Novell. quæ tamen vers. hanc autem.* hanc pœnam irrogari non vult minoribus 18. annis ex ea ratione, quod hi propter imbecillam ætatem redemptionem patris nec consilio nec viribus procurare possint. Quod si tamen etiam pater ex captivitate re-

versus in patriam moriatur nullo facto testamento, aut in eo facto liberos, qui 18. annis majores neglexerunt eum redimere, non nominaverit ingratos, videri illis ignovisse ingratitude, asserit. Muller. l. c. cum citato à se Gothofr. *ad Aurb. si captivi c. de Episc. & Cleric.* si autem in captivitate apud hostes decesserit nullo facto testamento, liberis & generaliter omnibus legitimis illius redemptionem negligentibus, uti & hæredibus testamentariis (si quos in testamento, quod fortè ante captivitatem fecerat, scripsit) si & hi scientes se esse scriptos hæredes, in redimendo testatore nihil aut parum solliciti fuerunt, tanquam indignis hæreditas auferatur vi. cit. *Novell. 115. c. 3. §. 13. vers. hoc eodem:* & non fisco, sed Ecclesiæ, ex qua captivus oriundus, applicatur, & quidem, ut Muller. l. c. cum Gerhard. *ad cit. Novell. §. 13.* ea conditione, ut, quod ex eadem hæreditate ad illam pervenerit, in redemptionem captivorum impendatur.

10. Nona: si convictus fuerit aliquis liberorum ex eo, quod prohibuerit parentes condere testamentum, ut, siquidem postea facere potuerint testamentum, sit eis pro tali causa filium exheredandi licentia. *cit. Novell. v. 3. §. 9.* idque, sive dolo malo id fecerit, impediendo nimirum Tabellionem vel testes, ne accedant. *L. 2. ff. si quis aliq. testat. prohib. Molin. Tom. 1. de 7. §. 7. d. 176. num. 9.* sive vi. *L. 1. c. eod. sive metu aut nimis, sive violentis persuasionibus. Carpz. p. 3. c. 5. d. 8. §. seq. Muller. l. c.* Si autem parentes ob talem prohibitionem non facto testamento decesserunt, adeoque ipsi liberos exhereditare non potuerint, hæreditas ab iis desuper convictis tanquam indignis auferitur, & fisco vindicatur. *L. 19. ff. quæ ut indign. aufer. cit. h. ff. si quis aliq. testari prohib. Muller. l. c.*

11. Decima: si cum maleficis hominibus maleficus conversetur filius, ex quibus patet ad exheredationem non sufficere, si cum maleficis conversationem aut societatem habeat, nisi ipse quoque sit maleficus, Maleficorum autem nomine hic veniunt incantatores, qui præstigiis & magicis artibus contra salutem hominum varia nefanda moliuntur. *L. 4. c. de maleficiis.* quique Deo renunciantes cum dæmone commercium habent, ejusque ope ciendo tempestates, grandines ventos aliisque malignis artibus nocent frugibus, pecoribus, hominibus. *L. 6. §. 7. c. de malef.*

12. Undecima: si præter voluntatem parentum inter arenas (qualiter vocantur, qui in arenam descendunt, ibi cum bestiis vel hominibus publicè depugnaturi. *L. hæc demum ff. de oper. libert.* quibus hodie dum annumerantur, qui omnis generis armatura invicem concurrunt inter se, & pro pecunia inspicentium se invicem cedunt. *vel mimos* (quo nomine veniunt non tantum illi, qui pro mercede publicè coram communitate ludos seu artem Ludicram exercent, sed etiam jocolatores illi; qui dominis ludi gratia serviunt, quique ut tales eorum conviviis se inferunt, & omnis generis jocos exercent, ut Sichard. *in Lexico. v. mimos.*) sese filius sociaverit, & in hac professione manserit (secus, si vivo patre à turpi & mimica illa vita desistant) nisi etiam parentes ejusdem professionis fuerint. *cit. novell. 115. §. 10.* quam limitationem etiam Bart. *ad L. 1. c. de inoff. testam.* & Covar. *in pralimin. ad c. Rayn. de testam. num. 15.* extendunt ad filiam meretricem, dum mater etiam meretriciam vitam exercet.

13. Duodecima: si novercæ aut concubinæ patris filius se commiscuerit, *cit. Novell. c. 3. seu eam cogit*

cognoverit; siue illæ eum admiserint volentes, siue nolentes; cùm in utroque casu patri fiat injuria. Muller. l. c. modò filius id crimen non commiserit ignoranter, nesciens illam fœminam esse uxorem vel concubinam patris sui.

14. Decima tertia: si quis ex prædictis parentibus orthodoxis constitutus senserint filium suum velliberos non esse Catholicos fide, nec in sacrosancta Ecclesia communicare. Sc. licentiam habeant pro hac maxima causa ingratos eos & exheredes scribere in suo testamento. cit. Novell. Quæ etsi ex intentione Imperatoris Justiniani extendant se ad filios orthodoxorum parentum transeuntes ad fidem quamcunque non orthodoxam & Catholicam, forè in partibus Imperii, ubi hodie dicitur toleratur Calvinismus & Lutheranismus in praxi reperirent difficultatem. Vide Muller. l. c. th. 34. lit. 2. E converso verò tantum abest, ut pater Judæus filium conversum ad Religionem Christianam ideo exheredare possit, ut hic potius contra patrem adhuc viventem ad consequendam legitimam agere possit. Manz. de testam. valid. tit. 2. g. 15. summ. 16. Berlich. p. 3. concl. 14. num. 31. Muller. l. c. cùm timendum sit, ne pater Judæus omnem substantiam suam in communionem sectæ suæ conferat in fraudem filii conversi.

15. Decima quarta: si alicui ex parentibus volenti filia suæ vel nepti dare maritum & dotem secundum vires suæ substantiæ pro ea præstare, illa non consenserit, sed luxuriosam vitam degere elegerit. ex quibus patet, filiam non ex eo præcisè quòd matrimonium oblatum recuset, possit exheredari, sed quòd reculatis honestis nuptiis oblati, luxuriosam vitam ducat. qualera ducere adhuc non dicitur, si semel vel bis furim copiam sui fecerit. Carpz. part. 2. crim. q. 69. num. 69. Muller, & alii. ac proinde exheredari nequit, præsertim si parentes suo modo sint causa talis turpitudinis, differendo filiam jam 25. annorum copulare matrimonio; sed si multorum libidini pater, pro ut can. 16. dist. 14. meretrix describitur; siue si meretricio more vivens, omnibus passim sese prostituat, & corpore suo quæstum faciat. Porro non potest in hoc casu mater exheredare filiam, si ipsa mater luxuriosè vivat. cujus contrarium est in patre, qui illam exheredare potest, etsi ipse luxuriosè vivat. de Lugo. de 7. & 7. Tom. 2. d. 24. num. 166. Quòd verò hic dictum de filia extendendum non est ad filium, siue majorem, siue minorem 25. annis, ut & hic exheredari possit ob similem casum; cùm fœminino nomine, quo utitur Imperator, sexus masculinus, neque proprietate, neque per aliquam interpretationem contineatur juxta L. 81. ff. de legat. 1. De cetero statuit Imperator in cit. novell. c. 3. §. 11. quòd si filia post 25. annum parentibus negligentibus ei maritum dare, sine eorum consensu nupsit, ideo non possit justè exheredari, & ita tenent Perez. ad cod. tit. de dot. promiss. num. 11. Gail. L. 2. obs. 95. num. 17. Coraf. 1. miscell. jur. civil. 17. num. 5. Decius. ad L. nuptias. de R. 7. num. 10. Duaren. ad tit. de inoff. testam. c. 3. Barbof. Covar. & alii, quos magno clat & sequitur Muller. ad ff. de libi. & posth. th. 34. contra Arumæ. exercit. 2. th. 12. lit. b. Guttier. 99. pract. l. 2. g. 1. num. 1. Menoch. de arb. cas. 452. num. 8. Befold. tr. de nuptiis. c. 9. num. 5. & alios apud Muller. Nisi tamen filia se junxerit viro inhonesto & propudioso, qui dedecori sit tam ipsi quam parentibus. nam tunc posse eam exheredari per L. 3. §. 5. ff. de bonor. possess. tenent Cujac. L. 3. obs. 6. §.

Sichard. ad auth. non licet. c. de liberor. præterit. Parif. vol. 3. conf. 29. Alex. in L. 1. ff. de solut. nupt. Felin. in c. idem. h. t. num. 13. cum Glof. in can. de raptoribus. caus. 36. q. 1. v. excusata. Saldem sub hac limitatione; si pater honestas nuptias obtulerit, vel eas non impediverit. Contrarium tenentibus. Covar. de matrim. p. 2. c. 3. §. 8. num. 5. (sub hac tamen distinctione; si contrahat cum indigno & longè inferiore quidem, in facie tamen Ecclesiæ, defendente illum tunc Ecclesia, ut neque à patre, neque à civili Republica propterea puniri possit; secus, si cum tali contrahat clandestinè quam tamen distinctionem rejiciunt alii, eò quòd licet tale matrimonium sit validum, non tamen ex inde sequatur, quòd non possit ob illum contemptum parentum puniri exheredatione seu privatione hæreditatis altiusve pœnis) item Jason. in Auth. sed si. c. de inoff. testam. Molin. l. c. d. 170. Clar. §. 10. testamentum. q. 41. num. 4. Haunold. tr. 6. c. 7. n. 470. & ferè omnibus, quotquot docent præter causas in cit. Novell. 115. c. 3. expressas nullam esse aliam, ob quam parens liberos exheredare possit, ex ea etiam ratione, quòd id repugnet Juri Canonico, contra quòd leges civiles in materia matrimoniali nihil obtinent. Arg. c. tuam de ord. cognit. c. causam. qui filii sint legit. juncto Trid. sess. 24. can. 12. Verum leges civiles statuendo filiam nubentem tali marito contra voluntatem parentum exheredari posse non præjudicant SS. Canonibus, sed potius eos adjuvare, opponunt AA. oppositæ sententiæ, ut pote secundum quos illicitum quòque est tale matrimonium, adeoque à legibus civilibus idem sub pœna exheredationis prohiberi potest, quemadmodum & transgressio aliarum legum Ecclesiasticarum pœnam ab iis non impositam superaddere possunt leges civiles. Secus foret, si leges Ecclesiasticæ positivè vetuissent ob eam causam exheredare filiam illud hic notaridum, quòd, si pater, vel quia ignoravit causas exheredandi, vel quia tempus non habuit condendi testamentum, non exhereditavit filium, hæres nequeat apponere causam omisam, ut filius exhereditatus censetur, vel ut ab eo tantquam indigno hæreditas auferatur. Molin. d. 176. §. cui dubium est. cui consentire videtur. de Lugo. d. 7. & 7. Tom. 2. d. 24. num. 166. contra alios, quos refert Vasq. de testam. c. 4. n. 8.

Quæst. 647. An filius post commissam contra parentes ingratiitudinem, ob quam exheredari potuit, incidens in furorem, adhuc exheredari possit.

R Esp. Quamvis Bart. in L. ex facto. ff. de vulg. & pupil. subst. num. 19. uti & Jason. in L. post. num. 29. dicens esse communem, asserat posse illum exheredari. Clar. tamen l. c. n. 8. ait sibi hanc sententiam semper visam duram ex eo principio, quòd furiosus puniri non possit propter delicta commissam ante furorem, pro ut docet. L. 5. §. fin. q. 6. vers. item quæro. Quin & licet aliqui teneant, quòd furiosus propterea puniri possit pœnâ pecuniariâ, sibi tamen etiam in hoc contrarium videri verius; ac propterea si talis contingeret casus, se de facili inclinaturum in hanc sententiam, utpote mitiorem & æquioram. & hæc quidem à Claro dici videntur probabilius.

Quæst.